

Educational innovations:
philosophy, psychology,
pedagogy

Иновации в образовании:
философия, психология,
педагогика

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ: ФІЛОСОФІЯ, ПСИХОЛОГІЯ, ПЕДАГОГІКА

Матеріали
II Міжнародної науково-практичної конференції

Частина 2

Суми - 2015

Міністерство освіти і науки України
КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (Суми, Україна)
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (Київ, Україна)
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка (Суми, Україна)
Класичний приватний університет (Запоріжжя, Україна)
Казахский национальный университет имени аль-Фараби (Алматы, Казахстан)
Узбекский научно-исследовательский институт педагогических наук
имени Т. Н. Кары Ниязи (Ташкент, Узбекистан)
Телавский государственный университет
имени Якоба Гогешвили (Телави, Грузия)
Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna (Gdańsk, Polska)

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ: ФІЛОСОФІЯ, ПСИХОЛОГІЯ, ПЕДАГОГІКА

Матеріали
II Міжнародної науково-практичної конференції
3 грудня 2015 р.

У чотирьох частинах

Частина 2

Суми
ВВП «Мрія»
2015

УДК 37:001.895(063)

ББК 74.00я43

О-72

*Рекомендовано до друку Вченою радою
КЗ Сумський інститут післядипломної педагогічної освіти
(протокол № 5 від 26 листопада 2015 р.)*

Редакційна колегія:

- С. І. Дегтярьов* – доктор історичних наук, доцент (Україна)
О. В. Зосименко – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна)
І.Л. Кежовська – кандидат педагогічних наук (Польща)
Д. В. Кудінов – кандидат історичних наук, доцент (Україна)
М. В. Матковська – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна)
А. К. Мынбаева – доктор педагогических наук, (Казахстан)
О. І. Огієнко – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
С. М. Панченко – кандидат психологічних наук, доцент (Україна)
А. А. Сбруєва – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Л. О. Сущенко – доктор педагогічних наук, доцент (Україна)
М. Н. Цой – кандидат педагогических наук, (Узбекистан)
Л. М. Чеканська – кандидат психологічних наук, доцент (Україна)

Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка : матеріали
О 72 II Міжнародної науково-практичної конференції, 3 грудня 2015 року :
у 4 ч. – Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2015. – Ч. 2. –
192 с.

ISBN 978-966-473-183-3

У збірнику представлені матеріали доповідей та повідомлень учасників II Міжнародної науково-практичної конференції «Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка», що розкривають теоретичні та практичні основи розвитку інноваційних процесів в освіті, особливості впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, розвиток соціально-психологічного потенціалу особистості в умовах інноваційних змін, ретроспективний погляд на інновації в навчально-виховному процесі та управлінні, культурологічні, етнологічні та філософські засади освітніх інновацій та вплив інноваційних процесів на управління освітою в сучасному світі та розвиток суспільства.

УДК 37:001.895(063)

ББК 74.00я43

ISBN 978-966-473-183-3

© КЗ Сумський ОНПЮ, 2015

© ВВП «Мрія», 2015

Арі
Змі
Бил
При
спе
Бу
Вир
вив
Во
Впл
на
маї
Гер
Вир
маї
Гир
Кол
Гри
Пра
маї
Дел
Вра
іно:
Дел
Рол
кул
Дж
Нев
Дол
Ком
нав
Жи
Мо
нав
зак
та і

Зосименко Оксана	
Алгоритм розробки навчального проекту	46
Ігнатенко Сергій	
Культура безпеки життєдіяльності в системі формування здорового способу життя	51
Ігнатюк Богдан	
Критерії оцінювання стану сформованості спеціальних умінь ідентифікації в інспекторів прикордонної служби	55
Карапузова Ірина	
Педагогічна підтримка студентів із труднощами у навчально-дослідній діяльності	57
Касен Гульмира	
Формирование профессионального мышления студентов через систему исследовательских заданий	61
Клименюк Наталія	
Геронтологічна підготовка майбутніх соціальних працівників у процесі волонтерської діяльності в освітньому центрі «Університет третього віку»	72
Колесник Наталія	
Формування предметно-перетворювальної компетентності у підготовці майбутнього вчителя початкової школи засобами арт-технологій	75
Коновал Александр, Туркот Татьяна, Соломенко Артем	
Инновационный подход к развитию профессиональной компетентности педагога (на примере критического анализа методик обучения электродинамике)	79
Костащук Оксана	
Виховання професійної честі у майбутніх учителів як передумова успішності їх професійної діяльності	83
Кузьменко Юлія	
Освітня складова фахівця: теоретичний аспект	85
Лавренова Марія	
Впровадження інноваційних технологій: реалії та перспективи	89
Лук'янов Віктор, Кульбака Алла	
Інтерактивні технології як ефективний засіб формування громадянськості студентської молоді в ЖКК ХНУМГ імені О.М. Бекетова	94
Мартиненко Людмила	
Професійне зростання майбутніх фахівців ресторанного сервісу у процесі навчально-практичної діяльності	98
Марченко Тетяна	
Особливості вивчення курсу «Українознавство» студентами-іноземцями	100

Мат
Про
май
Мая
Ком
пар
Мин
Суч
кул
Над
Про
тре
наук
Оле
Осо
мед
Олі
Щод
підг
Пет
Нав
пер
Піку
Пер
вик
Пла
Фор
Про
Опт
вчит
Сам
Наук
псих
Стрі
Підг
до о
сист
Суга
Особ
вихо

4. Петряков В.А. Освоение педагогом в условиях ИПК проектного метода обучения школьников : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Петряков Петр Анатольевич. – Великий Новгород, 2000. – 219 с.

5. Сосницька Н. Дидактичні засади застосування методу проєктів для формування ключових компетентностей учнів у навчанні фізики / Наталя Сосницька, Олексій Генів-Стешенко // Наукові записки Кіровоград. держ. пед. ун-ту імені Володимира Винниченка. – Сер. Педагогічні науки. – 2009. – Вип. 2. – С. 73–78.

6. Bastian J. Freie Arbeit und Projektunterricht / Eine didaktische "Wiedervereinigung" / J. Bastian // Pedagogik. – 1993. – № 10. – P. 6–9.

Сергій Ігнатенко
(Київ, Україна)

КУЛЬТУРА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

The article presents the state of implementation of health saving education, which is aimed at forming the overall safety culture of life. The components of the life safety culture as the basis for a healthy lifestyle have been selected.

Key words: health, security, safety culture of life, value of health, healthy lifestyle.

Питання культури безпеки життєдіяльності та здоров'я людини розглядається як пріоритетне у контексті забезпечення сталого розвитку нашої держави та суспільства в цілому. В Україні на сьогодні вже сформовані міцні підвалини державної політики у сфері забезпечення безпечних умов життєдіяльності, зокрема, створена законодавча база, яка ґрунтується на Конституції України і включає закони України у сфері охорони здоров'я. Об'єктом пильного наукового інтересу постає орієнтація людини на здоровий спосіб життя, що є цілком обґрунтовано, оскільки підвищення рівня загальної культури в області безпеки є однією з основних складових в системі здорового способу життя.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дає можливість встановити, що значущий внесок у вивчення проблеми культури безпеки життєдіяльності внесли – М. Зоріна, Ю. Воробйов, Т. Петухова; у вивчення проблеми безпеки життєдіяльності як сучасною наукою – Я. Бедрій, Л. Гладка, Н. Заверуха, В. Зацарний; у вивчення проблеми формування здорового способу життя – М. Безруких, З. Вайнер, В. Войтенко, Є. Дзятковська, В. Соломін та інші; у вивчення проблеми

формування здорового способу життя як фактору безпеки життєдіяльності – Н. Абаскалова та інші.

Не дивлячись на те, що до проблеми формування культури безпеки життєдіяльності та здорового способу життя прикуто увагу багатьох дослідників, вона й сьогодні не втрачає своєї актуальності і потребує подальших наукових досліджень.

Останніми роками розвиток суспільства висуває все більш високі вимоги до культури людини і стану її здоров'я.

На зв'язку культури безпеки життєдіяльності і формування здорового способу життя наголошують провідні дослідники. Науковці наголошують, що ступінь здоров'я – є критерієм безпеки людини і країни в цілому. Формування здорового способу життя – є частиною актуальної проблеми формування культури безпеки, забезпечення нерозривності процесів навчання безпечної життєдіяльності і виховання культури особистої безпеки. Зокрема, професор медицини І. Левчук наголошує, що забезпечення безпеки кожної людини в процесі її життєдіяльності і підвищення її рівня загальної культури в області безпеки є однією з основних складових в індивідуальній системі здорового способу життя. За його визначенням, здоровий спосіб життя – це цілісна система поведінки людини в процесі її життєдіяльності, яка сприяє забезпеченню його особистої безпеки та благополуччю в житті. І. Левчук наголошує, що здоров'я людини втрачає свою значимість, якщо людина не підготовлена до безпечної життєдіяльності в реальному навколишньому середовищі, не здатна оцінити рівень небезпеки для життя і здоров'я в конкретній небезпечній ситуації.

Все вищезазначене підкреслює нерозривний зв'язок понять «культура безпеки життєдіяльності» і «здоровий спосіб життя».

Сьогодні сучасному мешканцю великого міста складно зберегти здоров'я в умовах, де він щодня потрапляє під дію великої кількості негативних для організму чинників, що впливають як фізичне, так і психічне здоров'я людини. На сьогодні не вироблено єдиного визначення поняття «здоровий спосіб життя». В узагальненому розумінні це поняття трактується як – найбільш оптимальна система поведінки людини у повсякденному житті, що дозволяє їй максимально реалізувати свої духовні і фізичні якості для досягнення певного рівня благополуччя без збитку для здоров'я. Із аналізу цього поняття також простежується взаємозв'язок формування здорового способу життя із безпекою життєдіяльності.

Також «здоровий спосіб життя» розглядається с позицій системного підходу як – цілісна, взаємопов'язана спланована система поведінки людини, якої вона дотримується добровільно і впевнена в тому, що це буде сприяти її безпеці і благополуччю в житті.

Здоровий спосіб життя як система складається з трьох основних взаємозамінних елементів, трьох культур: культури емоцій, культури живлення і культури безпеки. Окремі оздоровчі методи і процедури не дають бажаного і стабільного поліпшення здоров'я, тому що не торкаються цілісної психосоматичної структури людини.

У кризовому соціумі, що характеризується екологічною, економічною, соціальною і політичною нестабільністю, саме культура є гідним способом виживання людини. Збереження власного життя і здоров'я, що є необхідною потребою кожного індивідуума, визначається наявністю і рівнем сформованості культури безпеки життєдіяльності.

Рівень освіти з давніх часів порівнювався з рівнем культури людства. Культура нерозривно пов'язана з діяльністю людини. Вона визначає його місце в природі, форми його можливого втручання в процеси довкілля в межах допустимого рівня безпеки, що унеможлиблює катастрофу.

Об'єднання понять «культура» і «безпека» уперше було здійснено Міжнародним агентством з атомної енергії в 1986 році в процесі аналізу причин і наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Визнано, що відсутність культури безпеки стала однією з головних причин цієї аварії.

На сьогодні немає єдиного загальноприйнятого визначення поняття «культура безпеки життєдіяльності», існують різні підходи до його визначення. Так, у нормативно-правових актах України під культурою безпеки життєдіяльності населення розуміють – сукупність цінностей, стандартів, моральних норм і норм поведінки, спрямованих на підтримання самодисципліни як способу підвищення рівня безпеки.

За визначенням Р. Дурнева «культура безпеки життєдіяльності» – це рівень (стан) розвитку людини і суспільства, що характеризується значимістю забезпечення безпеки життєдіяльності в системі особистих і соціальних цінностей, поширеністю стереотипів безпечної поведінки в повсякденному житті і в умовах небезпечних та надзвичайних ситуацій, ступенем практичної захищеності від загроз і небезпек у всіх сферах життєдіяльності.

Також є доречним визначення П. Кайгородова, який визначає культуру безпеки життєдіяльності як цілісне особистісне утворення, що

має свою структуру і володіє інтегративними властивостями цілого; як інтегративну якість особистості. А безпеку життєдіяльності автор трактує як галузь наукових знань і навчальний предмет, зміст якого складають загальні закономірності небезпечних явищ, методи і засоби захисту людини в будь-яких умовах її проживання.

Як бачимо, на сьогодні в науці є різні підходи до визначення поняття культури безпеки життєдіяльності. Узагальнивши різні підходи до розуміння цього поняття, ми прийшли висновку, що особливість феномену культури безпеки життєдіяльності полягає в наступному: по-перше, він є не тільки компонентом загальнолюдської культури, але й компонентом будь-якої професійної культури, навіть такою, що на перший погляд здається абсолютно безпечною, що пояснюється аксіомою про потенційну небезпеку будь-якої діяльності; по-друге, культура безпеки життєдіяльності виступає і як самостійне утворення, як особливий вид професійної культури (рятувальники, пожежники, військові та інші).

Отже, сутність культури безпеки життєдіяльності полягає в сукупності різноманітних матеріальних і духовних моделей життєдіяльності, що становлять основу безпечного розвитку особистості, суспільства, людства в цілому за умов усіх форм людської активності. Вона втілюється в змісті, засобах і результатах праці, спрямованих на перетворення оточуючого світу і розвиток сфери безпечних взаємовідносин між людьми.

Приймаючи до уваги складність і різноманітність складових культури безпеки життєдіяльності, її етапів і елементів, що реалізуються в певній послідовності, доцільно говорити про можливості її формування. При цьому їх основу складатимуть різні види інформаційного забезпечення, що реалізуються у навчанні, вихованні, пропаганді знань тощо. Культура безпеки життєдіяльності формується упродовж усього життя людини, основи її закладаються в період навчання в освітніх установах, але у той самий час, культура безпеки життєдіяльності – складова частина загальної культури.

Таким чином, що культура безпеки життєдіяльності і формування здорового способу життя необхідно розглядати в одному неподільному контексті. Формування культури безпеки життєдіяльності – одна з основних складових системи здорового способу життя людини.

Важливо, щоб забезпечення безпеки життєдіяльності стало пріоритетною метою і внутрішньою потребою, як кожної людини

окремо, так і суспільства, цивілізації в цілому. Як один із засобів досягнення цієї мети є формування здорового способу життя.

Богдан Ігнатюк
(Україна)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ СФОРМОВАНОСТІ СПЕЦІАЛЬНИХ УМІНЬ ІДЕНТИФІКАЦІЇ В ІНСПЕКТОРІВ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ

The article concerns the analysis of readiness of inspectors of border service to their professional activities. The criteria for evaluation of the state of formation of special skills of identification of inspectors of border service are the following: communicational, socio-perceptual, psychological, legal, additionally professional. They have high, average, efficient, low levels.

Key words: inspectors of border service, identification, special skills, criteria, levels.

Готовність інспектора прикордонної служби до службової діяльності тяжіє до складного комплексного утворення функціональних й особистісних компонентів, що має динамічну структуру, між компонентами якого існують функціональні залежності. У структуру готовності входять: мотиви діяльності; установки, що сформувалися; знання; уміння; навички; певні особистісні якості.

Оперативно-службова діяльність інспектора прикордонної служби відбувається в умовах постійного, безпосереднього контакту з потенційними порушниками державного кордону України. Особливістю цієї форми діяльності є те, що вона може супроводжуватися станом напруження та небезпеки. Висока самостійність і автономність підрозділів Державної прикордонної служби України вимагає від прикордонника самостійного прийняття рішень. Готовність інспектора прикордонної служби до ідентифікації порушника кордону означає наявність комплексу спеціальних умінь, які спрямовані на точне встановлення факту, що особа, яка перетинає державний кордон порушує або збирається порушувати законодавство з прикордонних питань.

Для оцінки стану сформованості спеціальних умінь ідентифікації в інспекторів прикордонної служби необхідні науково обґрунтовані критерії та рівні їх прояву. Критерії – ознаки, на основі яких здійснюється оцінка та визначення чого-небудь.

Ми вважаємо, що критерії повинні відповідати таким вимогам: відображати найбільш істотні, стійкі, повторювальні дії інспекторів

Наукове видання

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ: ФІЛОСОФІЯ, ПСИХОЛОГІЯ, ПЕДАГОГІКА

Матеріали

II Міжнародної науково-практичної конференції

У чотирьох частинах

Частина 2

Відповідальна за випуск *О. В. Зосименко*
Комп'ютерний набір і верстка *О. В. Зосименко, С. П. Цьома*

Здано на виробництво 26.11.2015.

Формат 60x84/16. Гарнітура Cambria. Папір офсетний. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 11,16. Ум. фарб.-відб. 11,16.

Обл.-вид. арк. 10,4. Тираж 300 пр.

Вид. № 30.

Видавець і виготовлювач:

ВВП «Мрія». 40000, Суми, Кузнечна, 2.

Тел.: 22-13-23, 67-92-15

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2765 від 15.02.2007.